

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ സപ്തവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ സപ്തവിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച

പ്രകൃതിസ്ഥോഽപി പുരുഷോ നാജ്യതേ പ്രാകൃതൈർഗുണൈഃ |
അവികാരാദകർതൃത്വാനിർഗുണത്യാജ്ഞലാർകവത് || 1 ||

സ ഏഷ യർഹി പ്രകൃതേർഗുണേഷ്വഭിവിഷ്ണുജതേ |
അഹക്രിയാവിമുഢാത്മാ കർതാസ്മീത്യഭിമന്യതേ || 2 ||

തേന സംസാരപദവിമവശോഭ്യേത്യനിർവൃതഃ |
പ്രാസംഗികൈഃ കർമ്മഭാഷൈഃ സദസന്മിശ്രയോനിഷു || 3 ||

അർഥേ ഹ്യവിദ്യമാന്യേപി സംസൃതിർന നിവർത്തതേ |
ധ്യായതോ വിഷയാനസ്യ സ്വപ്നേനർത്ഥാഗമോ യഥാ || 4 ||

അത ഏവ ശന്നൈശ്ചിത്തം പ്രസക്തമസതാം പഥി |
ഭക്തിയോഗേന തീവ്രേണ വിരക്ത്യാ ച നയേദ്യശം || 5 ||

യമാദിഭിർയോഗപഥൈരഭ്യസൻ ശ്രദ്ധയാൻവിതഃ |
മയി ഭാവേന സത്യേന മത്കമാശ്രവണേന ച || 6 ||

സർവഭൂതസമത്യേന നിർവൈരേണാപ്രസംഗതഃ |
ബ്രഹ്മചര്യേണ മൗനേന സ്വധർമ്മേണ ബലീയസാ || 7 ||

യദൃച്ഛയോപലബ്ധേന സന്തുഷ്ടോ മിതഭുങ്മുനിഃ |
വിവിക്തശരണം ശാന്തോ മൈത്രേ കരുണ ആത്മവാൻ || 8 ||

സാനുബന്ധേ ച ദേഹ്യേന്ദ്രിണകുർവന്നസദാഗ്രഹം |
ഇതാനേന ദൃഷ്ടതത്തേന പ്രകൃതേഃ പുരുഷസ്യ ച || 9 ||

നിവൃത്തബുദ്ധ്യവസ്ഥാനോ ദൂരിഭൂതാൻയദർശനഃ |
ഉപലഭ്യാത്മനാസ്ത്ഥാനം ചക്ഷുഷേവാർകമാത്മഭുക് || 10 ||

മുക്തലിംഗം സദാഭാസമസതി പ്രതിപദ്യതേ |
സതോ ബന്ധുമസച്ചക്ഷുഃ സർവാനുസ്മൃതമദ്വയം || 11 ||

യഥാ ജലസ്ഥ ആഭാസഃ സ്ഥലസ്ഥേനാവദൃശ്യതേ |
സ്വാഭാസേന തഥാ സൂര്യോ ജലസ്ഥേന ദിവി സ്ഥിതഃ || 12 ||

ഏവം ത്രിവൃദഹങ്കാരോ ഭൂതേന്ദ്രിയമനോമയൈഃ |
സ്വാഭാസൈർലക്ഷിതോന്മേന സദാഭാസേന സത്യഭുക് || 13 ||

ഭൂതസൂക്ഷ്മേന്ദ്രിയമനോബുദ്ധ്യാദിഷ്ടിഹ നിദ്രയാ |
ലീനേഷ്യസതി യസ്ത്ര വിനിദ്രോ നിരഹക്രിയഃ || 14 ||

മന്യമാനസ്തദാസ്ത്ഥാനമനഷ്ടോ നഷ്ടവൻമുഷാ |
നഷ്ട്വേഹങ്കരണേ ദ്രഷ്ടോ നഷ്ടവിത്ത ഇവാതുരഃ || 15 ||

ഏവം പ്രത്യവമൃശ്യാസാവാത്മാനം പ്രതിപദ്യതേ |
സാഹകാരസ്യ ദ്രവ്യസ്യ യോവസ്ഥാനമനുഗ്രഹഃ || 16 ||

ദേവഹൂതിരുവാച
പുരുഷം പ്രകൃതിർബ്രഹ്മൻ ന വിമുഞ്ചതി കർഹിച്ചിത് |
അന്യോന്യാപാശ്രയത്യാച്ച നിത്യത്യാദനയോഃ പ്രഭോ || 17 ||

യഥാ ഗന്ധസ്യ ഭൂമേശ്ച ന ഭാവോ വൃതിരേകതഃ |
അപാം രസസ്യ ച യഥാ തഥാ ബുദ്ധോഃ പരസ്യ ച || 18 ||

അകർതുഃ കർമബന്ധോഽയം പുരുഷസ്യ യദാശ്രയഃ |
ഗുണേഷു സത്സു പ്രകൃതേഃ കൈവൽയം തേഷ്യതഃ കഥം || 19 ||

കൃചിത് തത്ത്വാവമർശേന നിവൃത്തം ഭയമുൽബണം |
അനിവൃത്തനിമിത്തത്വാത്പുനഃ പ്രത്യവതിഷ്ഠതേ || 20 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
അനിമിത്തനിമിത്തേന സ്വധർമേണാമലാത്മനാ |
തീവ്രയാ മയി ഭക്ത്യാ ച ശ്രുതസംഭൃതയാ ചിരം || 21 ||

ഇതാനേന ദൃഷ്ടതത്തേന വൈരാഗ്യേണ ബലീയസാ |
തപോയുക്തേന യോഗേന തീവ്രേണാത്മസമാധിനാ || 22 ||

പ്രകൃതിഃ പുരുഷസ്യേഹ ദഹ്യമാനാ ത്വഹർനിശം |
തിരോഭവിത്രീ ശനകൈരഗേനർയോനിരിവാരണിഃ || 23 ||

ഭുക്തഭോഗാ പരിത്യക്താ ദൃഷ്ടഭോഷാ ച നിത്യശഃ |
നേശ്വരസ്യാശുഭം ധത്തേ സ്വേ മഹിമ്നീ സ്ഥിതസ്യ ച || 24 ||

യഥാ ഹൃപ്രതിബുദ്ധസ്യ പ്രസ്യാപോ ബഹുനർമഭൃത് |
സ ഏവ പ്രതിബുദ്ധസ്യ ന വൈ മോഹായ കൽപതേ || 25 ||

ഏവം വിദിതതത്ത്വസ്യ പ്രകൃതിർമയി മാനസം |
യുഞ്ജതോ നാപകുരുത ആത്മാരാമസ്യ കർഹിച്ചിത് || 26 ||

യദൈവമധ്യാത്മരതഃ കാലേന ബഹുജ്ഞമനാ |
സർവത്ര ജാതവൈരാഗ്യ ആബ്രഹ്മഭുവനാൻമുനിഃ || 27 ||

മദ്ഭക്തഃ പ്രതിബുദ്ധാർഥോ മത്പ്രസാദേന ഭൂയസാ |
 നിഃശ്രേയസം സ്വസംസ്ഥാനം കൈവൽയാഖ്യം മദാശ്രയം || 28 ||

പ്രാപ്നോതീഹാഞ്ജസാ ധീരഃ സ്വദൃശാച്ഛിന്നസംശയഃ |
 യദ്ഗത്യാ ന നിവർത്തേത യോഗീ ലിംഗാദ്വിനിർഗമേ || 29 ||

യദാ ന യോഗോപചിതാസു ചേതോ
 മായാസു സിദ്ധസ്യ വിഷ്ണുജ്ഞത്വൈംഗ |
 അനന്തയഹേതുഷ്യമ മേ ഗതിഃ സ്വാദ്
 ആത്യന്തികീ യത്ര ന മൃത്യുഹാസഃ || 30 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 തൃതീയസ്കന്ധേ കാപിലേയോപാഖ്യാനേ സപ്തവിംശോധ്യായഃ ||